

Vlaams
Parlement

vergadering **C102**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 28 januari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de Vlaamse reglementering betreffende dierproeven – 825 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een verdrag om het dierenwelzijn in Europa te verbeteren – 675 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen – 779 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Nederlandse systeem van energielabels – 849 (2014-2015)	14

**VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de Vlaamse reglementering betreffende dierproeven
– 825 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, de voorbije decennia werd de wetgeving voor het uitvoeren van dierproeven stelselmatig verstrengd. Dat is een goede zaak. Zo werden dierproeven voor cosmetica vanaf 2004 in heel Europa bij wet verboden. Het gaat ook over andere soorten dierproeven. De procedures die moeten worden gevolgd om dierproeven uit te voeren, zijn over het algemeen erg streng geworden ten opzichte van de jaren 90 of pakweg tien jaar geleden. In 2010 werd een Europese richtlijn goedgekeurd die een kader schept voor alle Europese lidstaten betreffende het fokken, leveren en gebruiken van dieren voor experimenten. Op zich is dat een goede zaak, want het kan wel zijn dat er stappen voorwaarts werden gezet op Belgisch niveau, maar het is belangrijk dat dit in heel Europa het geval is en dat er in de verschillende lidstaten geen andere regelgeving bestaat.

Toch blijft het ethische debat woeden. Ik vind het logisch dat mensen zich vragen stellen bij de zin en onzin van dierproeven. Recent werd een Europese petitie met een miljoen handtekeningen ingediend bij de Europese Commissie tegen vivisectie. Dit toont aan dat de publieke opinie erg gevoelig is voor dit thema. Vooral onderzoek op dieren die wat dichterbij de mens staan, zoals primaten, wekt de grootste emoties op. De burger stelt ernstige vragen bij onderzoek met dierproeven en eist transparantie.

Aan de andere kant zijn er de onderzoekers die gebruikmaken van dierenmodellen. Ze vinden vaak dat ze onterecht worden geïsoleerd en benadrukken de rol van dierproeven voor maatschappelijk relevant onderzoek. Ze zeggen dat de publieke opinie dat ook relevant vindt. Er wordt volgens hen niet op een consequente manier geredeneerd, zeker als het gaat over onderzoek voor medische doeleinden. Zij waarschuwen ook voor de grote administratieve last die op hen wordt gelegd vanwege een bezorgdheid om dierenwelzijn. Er ontstaan daardoor allerlei complexe procedures waarmee het dierenwelzijn niet verder gebaat is. Op den duur wordt hun onderzoek onmogelijk gemaakt of sterk bemoeilijkt.

Sinds juli 2014 is Vlaanderen bevoegd voor proefdieren. De Europese richtlijn werd in 2013 geïmplementeerd in België, dus vóór de zesde staatshervorming. De vertaling van de Europese richtlijn is ondertussen gebeurd. De richtlijn omvat een vrij strikt kader. Lidstaten hebben geen ruime interpretatiemarge, maar uiteraard is die er altijd.

Minister, in uw beleidsnota maakt u melding van proefdieren en wordt benadrukt dat u veel belang hecht aan het welzijn van proefdieren. Concreet wordt echter verwezen naar het Europese reglementaire kader en de oprichting van een nationaal comité en een Vlaams comité van experts. Het is nogal bondig geformuleerd. Welke richting gaan we uit sinds Vlaanderen bevoegd is voor proefdieren? In de nota wordt ook gesteld dat een adviesorgaan voor de beoordeling van erkenningsaanvragen van laboratoria die proefdieren willen gebruiken, noodzakelijk is. Er staat meteen ook bij dat er nog zal worden onderzocht of dit in Vlaanderen kan worden opgericht.

Intussen heb ik vernomen dat het een optie is om het federale Deontologische Comité te laten blijven voortbestaan. Klopt dat? Dat is niet conform de geest van de zesde staatshervorming. Het zou een beetje eigenaardig zijn als het zou blijven voortbestaan, los van het feit of het nuttig is.

De vele laboratoria in Vlaanderen zijn sterk bezig met het implementeren en uitvoeren van de bijkomende wetgeving. Ik heb een paar labo's bezocht. Mensen doen dat heel serieus. Het vergt ook heel wat werk. Het is belangrijk om voor hen duidelijkheid te creëren over welke richting we uitgaan. Zullen er nog aanpassingen gebeuren of blijven we bij wat op Belgisch niveau is ingevoerd? Er lopen ook vergunningsaanvragen voor nieuwe contingenten voor dierenproeven, zoals bij Bio-incubator in Leuven.

Vele vragen blijven dus onbeantwoord, zowel voor de critici van dierproeven als voor de mensen die dierproeven uitvoeren.

Minister, welke concrete initiatieven plant u inzake wetgeving en besluiten betreffende proefdieren? Blijft het koninklijk besluit van 29 mei 2013 ongewijzigd of plant u bijsturingen? Wordt de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn opgericht, zoals dat in Wallonië is gebeurd? Zal het Deontologische Comité op federaal of interregionaal niveau blijven voortbestaan of wordt een Vlaams equivalent opgericht? In België of Vlaanderen worden toelatingen voor projecten toegekend door een Ethische Commissie, die bestaat op instellingenniveau. Bedrijven en instellingen kunnen zich aansluiten bij een bestaande ethische commissie die indertijd is opgericht bij een andere instelling. Het blijft allemaal op hetzelfde niveau.

In Nederland bijvoorbeeld worden projectvergunningen toegekend door een zogenaamde Centrale Commissie voor Dierproeven, benoemd door het ministerie van Economische Zaken. Dat is een opvallend verschillende benadering. Minister, is het gebruik van de Ethische Commissie die de projectvergunningen beoordeelt, conform de Europese richtlijn? Hoe verhoudt België of Vlaanderen zich tot andere Europese lidstaten? Het verschil met Nederland is duidelijk, maar gebeurt dat in Europa op het vlak van erkenningen en projectvergunningen op instellingenniveau of op nationaal niveau?

Ik heb gezegd dat het primatenonderzoek grote emoties opwekt. Dat is terecht en logisch. Plant u bijkomende initiatieven voor primaten? In de richtlijn wordt daar aandacht aan besteed. Het kan zijn dat u via een interpretatie van die richtlijn een stapje verder wilt gaan ten opzichte van de bestaande wetgeving.

De oprichting van een Belgisch Centrum voor alternatieven voor dierproeven werd in 2009 aangekondigd. Het is nu 2015, en dat bestaat nog altijd niet. In verslagen van de Kamer heb ik gelezen dat dat met de financiële toestand van de overheid te maken zou hebben. Het werd altijd maar uitgesteld. Ondertussen is dat een Vlaamse bevoegdheid. Wat gaan we daar nu eigenlijk mee doen? Bent u van plan om een Vlaams equivalent op te richten of opteert u voor een interregionaal centrum zoals het Deontologisch Comité voor alternatieven voor dierproeven? Dat is wel belangrijk. Als we dierproeven willen afbouwen, dan moeten we volop kunnen inzetten op die alternatieven. Het lijkt me dus nuttig dat zoiets wordt opgericht. Wat bent u van plan?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn (N-VA): De heer Sanctorum heeft gewezen op het groeiend bewustzijn voor dierenwelzijn bij dierproeven. Die groeiende bekommernis is terecht. Dat is niet alleen maatschappelijk; je ziet het ook bij laboratoria die onderzoek doen, bij wetenschappers, bij het beleid. Zowel parlement als kabinet geven daar geregeld uiting van, en terecht. We moeten

voortdurend zoeken naar het preciaire evenwicht tussen het ethische en het noodzakelijke in dit soort dossiers.

Het heeft onze fractie dan ook plezier gedaan dat er in de beleidsnota een aantal heel duidelijke principes naar voren worden geschoven. Ik begrijp het ongeduld van de oppositie dat het allemaal meteen tot in detail moet worden geregeld. Die bekommernis is eigen aan de oppositie. Ik pleit toch voor de weg van de geleidelijkheid. Ik heb liever een rustige, geleidelijke benadering die tot resultaten leidt, die worden gedragen door alle betrokkenen in dit dossier.

Het neemt niet weg dat er vragen zijn, minister. We kijken ook uit naar uw antwoord. We vernemen graag in welke richting het gaat. U hebt al vaker verwezen naar de samenstelling van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Dat gaat ruimer dan proefdieren. We kennen ook graag de stand van zaken over het oprichten van het comité van experts.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Het verhaal over dierproeven is natuurlijk een verhaal van moeilijk evenwicht. We moeten permanent aandacht hebben voor de vraag welke de nood is aan dierproeven. Als die moeten gebeuren, moeten de dieren in zo goed mogelijke omstandigheden kunnen leven en worden behandeld. Van het feit dat er nog nood is aan dierproeven, is iedereen overtuigd. Daar moeten we oog voor hebben in de discussie met de sector, die daar zelf ook heel sterk mee bezig is. Het is belangrijk en goed om die weg met hen af te leggen.

De collega's verwezen er al naar, wanneer wordt de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn opgericht? Ik heb die vraag al eens gesteld. Ik kreeg te horen dat u mensen had aangezocht om een traject uit te zetten. Ik verwacht dat de nodige stappen gezet zijn. Ik ben zeer benieuwd naar de stand van zaken. Ik begrijp dat dit niet van vandaag op morgen geïnstalleerd kan zijn. Wat is er in tussentijd gebeurd? Hoeveel tijd zal er nog overheen gaan voor alles in stelling gezet is?

Waar kan men intussen terecht? Op welke diensten kunt u een beroep doen? Werken de oude structuren nog?

Ik heb toen nog gevraagd of we alles gaan verviervoudigen. In het verleden waren we tevreden over de federale organisaties, raden en comités. We lazen in uw beleidsnota dat de expertise daar aanwezig is en dat ze goed werk hebben geleverd. Het is nu een Vlaamse bevoegdheid, we moeten ervoor opletten dat we niet zoveel structuren met dezelfde doelstelling naast elkaar opzetten. We moeten efficiëntie nastreven.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de beleidsnota Dierenwelzijn is opgenomen dat de oprichting van een Vlaams comité voor de beoordeling van erkenningsaanvragen zal worden onderzocht. Voor de oprichting van zo'n comité is sowieso een aanpassing nodig van het KB van mei 2013. Tegelijkertijd wordt nagegaan of bijsturing van de regelgeving nodig is, rekening houdend met de Europese richtlijn en de Raad van 2010 betreffende de bescherming van dieren die voor wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt. Die laat niet veel ruimte. Zoals u zelf al hebt aangegeven, is de interpretatie en speelruimte voor de lidstaten redelijk beperkt, wat op zich een goede zaak is. Dat zorgt voor een grote uniformiteit op beleidsvlak.

Inzake de Raad voor Dierenwelzijn verwacht ik elk moment van de huidige voorzitter van de federale Raad voor Dierenwelzijn een concreet voorstel. Dat zal deze of volgende week binnenkomen. Ik heb de huidige voorzitter, de heer Lips, om een voorstel gevraagd vanuit de vorige werkwijze van de raad. De federale raad werd

algemeen gedragen. Er kwam regelmatig consensuele besluitvorming tot stand. Er zijn specifieke evenwichten aanwezig. Alle segmenten zijn vertegenwoordigd. De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn moet in de tweede helft van dit jaar operationeel zijn. Ondertussen zijn de federale raad en de voorzitter nog actief. Hij zal zelf zorgen voor de continuïteit en de overgang naar de Vlaamse raad.

Het mandaat van de leden van het deontologisch comité loopt nog tot eind 2017. Ik wil dat handhaven. Het zal blijven fungeren als nationaal comité tot het einde van zijn mandaat. We hebben nog wat tijd, maar sowieso moet er voor Europa een nationaal comité blijven bestaan, aangezien men enkel de lidstaten erkent. Zelfs als we werken met gewestelijke comités, dan nog moet er een nationaal Belgisch aanspreekpunt zijn. We spreken hier over een hoge graad van specialisme voor de samenstelling van zo'n comité. Vanuit die twee overwegingen moeten we nagaan of het werkbaar is om met een nationaal comité te blijven werken, dan wel of we een structurele tussenstap moeten organiseren. Tot 2017 is die vraag niet dringend.

Een beoordelingssysteem is natuurlijk conform de Europese richtlijn. De samenstelling en de werking van de ethische commissies en beoordelingscriteria voor de projecten zijn vastgelegd in dat KB van 2013 waarbij zoals in andere Europese lidstaten gestreefd wordt naar een correcte en onpartijdige evaluatie van de projecten. De dienst Dierenwelzijn staat in voor de controle op de correcte werking van de ethische commissies.

Daarnaast is er de concrete controle in de labo's waarbij we de systematiek hanteren dat een op drie van de labo's jaarlijks moeten worden geïnspecteerd. Het gaat over grote aantallen. De labo's waar gewerkt wordt met apen of primaten worden jaarlijks geïnspecteerd.

Ons beleid is gebaseerd op de drie V's: verfijnen, verminderen en vervangen. Verfijnen slaat op alle mogelijke omstandigheden die de levensomstandigheden kunnen verbeteren. Verminderen slaat op de beperking van het staal. Waar we kunnen, vervangen we dieren door alternatieven. Dat moeten we altijd in ogenschouw nemen: zijn er andere even betrouwbare wetenschappelijke proeven mogelijk en kunnen we daarmee het beoogde doel bereiken?

In dat opzicht bekijk ik samen met de sector hoe de ontwikkeling van alternatieven kan worden gestimuleerd en of het netwerk van laboratoria geïnteresseerd is om daarbij betrokken te worden. Maar ik vind het wel essentieel dat we de sector en de bedrijven zelf er rechtstreeks bij betrekken omdat zij uiteindelijk die alternatieven zullen moeten toepassen. Op dat vlak heeft het weinig zin om iets op te leggen. Met het oog op imagoversterking hebben zij er baat bij om mee te werken. Daar worden de eerste contacten gelegd. Er zijn de voorbeelden uit Nederland en het Verenigd Koninkrijk, die een centrum voor alternatieven hebben. We kunnen daaruit enige lering trekken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik merk dat u oprecht bekommerd bent om het welzijn van de proefdieren. Alleen stel ik toch enige traagheid vast in het beleid inzake dierenwelzijn, specifiek inzake proefdieren. We blijven steken in de antwoorden die enkele maanden geleden werden geformuleerd.

Ik ben blij dat u duidelijkheid verschaft over het deontologisch comité. Dat blijft in principe functioneren tot eind 2017. U zegt dat u dat gewoon zult laten doorlopen. De beoordelingen van dat comité blijven doorlopen, daar rijst geen probleem. Al die zaken die in het verleden werden gestart, blijven doorlopen. Maar het nieuwe beleid blijft voor mij zeer ondoorzichtig. Wat gaat er nu exact

gebeuren? Verandert er überhaupt iets aan het KB van 2013? U bevestigt dat de Europese richtlijn weinig interpretatiemarge toelaat. Maar bevestigt u nu dat u niets gaat veranderen aan dat KB van 2013 omdat dat de strikte interpretatie is van die Europese richtlijn, die u dus ondersteunt? U zegt dat dit het wordt voor de komende jaren, tot er op Europees niveau een evaluatie komt van die richtlijn. Dan komen er eventueel bijstellingen. Maar in tussentijd nemen wij gewoon de federale regelgeving over. Ik zou daar graag duidelijkheid over krijgen.

Het nationale en Vlaamse comité worden vermeld in de beleidsnota. Het blijft allemaal in de onderzoeksfase. Vanuit de Europese richtlijn moet er een nationaal comité worden opgericht. Maar u laat de mogelijkheid open dat er een Vlaams comité wordt opgericht. Het blijft een vraag hoe dat in de praktijk zal lopen. Ik kan mij niet goed voorstellen hoe die zich tot elkaar zullen verhouden. Waar gebeurt dan de finale beoordeling? Hoe zullen dat nationaal en dat Vlaams comité met elkaar omgaan? Wat is hun plaats in het geheel? Daarover blijft onduidelijkheid bestaan.

Jaarlijks wordt één derde van de labo's gecontroleerd. Dat betekent dat elk labo met een bepaald erkenningsnummer in principe eens om de drie jaar wordt gecontroleerd. Die controle bestaat en ik geloof dat men in die labo's serieus omgaat met die problematiek. Maar één controle om de drie jaar is ook niet zo veel. Dat moeten we durven te erkennen. Dat is redelijk beperkt.

Ook met betrekking tot de alternatieven blijft het onduidelijk. U zegt dat we de labo's en de instellingen daarbij betrekken. Ik ben het daar helemaal mee eens. Uiteindelijk moeten zij de alternatieven in de praktijk omzetten. Het zal over meer gaan dan over het verzamelen van die alternatieven. Het zal ook gaan over educatie. Ik ben zelf ook een beetje opgeleid in die sector. Het is weliswaar tien jaar geleden, maar ik heb nooit iets meegekregen over bio-ethiek of alternatieven voor dierenproeven. Men is er altijd van uitgegaan dat die in-vivo-experimenten de referentie zijn. Er waren nieuwe technologieën die in vitro en in silico werkten, maar die hadden maar een beperkte plaats. De problematiek van de dierenproeven werd niet behandeld. Ik veronderstel dat er op het vlak van educatie nog heel wat werk te verrichten valt. Maar het blijft onduidelijk wat we gaan doen met dat centrum voor alternatieven voor dierenproeven. Ik begrijp dat het zich nog altijd in een onderzoeks- en discussiefase bevindt, maar wanneer zullen we daar eindelijk duidelijkheid over krijgen?

Ook de primaten krijgen een plaats in die richtlijn. De voorwaarde om onderzoek te doen op primaten, is door die richtlijn bepaald. Daar kunnen we niet van afwijken, maar we kunnen misschien bijkomende regelgeving invoeren als het gaat over het verzorgen of de huisvesting van die primaten en de ruimte die hun wordt geboden. Misschien is dat een optie? Misschien kunt u dat eens bekijken, want ik denk dat het daarover gaat. Het gaat niet zozeer over de experimenten. Het gaat over hun huisvesting en over hoe ze met elkaar kunnen omgaan.

Dat zijn heel complexe en sociale wezens. Ze mogen zich niet vervelen en moeten sociale contacten opbouwen binnen hun familie. Die mogelijkheid moeten ze krijgen. Op vlak van huisvesting kunnen er misschien stappen voorwaarts worden gezet. Ik had graag uw mening daarover.

Minister Ben Weyts: De verfijning waarover u het hebt, is heel moeilijk. Daar reken ik vooral op de ethische comités en inspecties. Zorgen dat de leefomstandigheden van de dieren worden geoptimaliseerd, kan heel moeilijk worden gevat in regels. De concrete praxis is belangrijk. Vandaar de rol van de ethische comités en de controles.

Over de andere punten ben ik in mijn antwoord duidelijk genoeg geweest. We zijn nog niet zo lang bezig, maar op het vlak van dierenwelzijn gaat een en ander wel vooruit.

De heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Groen): Ik begrijp dat we nog wat geduld moeten oefenen. Ik zal in de toekomst vragen blijven stellen. Ik kijk uit naar de stappen voorwaarts en de mist die zal opklaren in de komende maanden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een verdrag om het dierenwelzijn in Europa te verbeteren
– 675 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Voorzitter, minister, Nederland, Duitsland en Denemarken zijn al langere tijd bekend als de voortrekkers op het vlak van dierenwelzijn. Die drie landen hebben in december 2014 een verdrag ondertekend om het dierenwelzijn in Europa te verbeteren.

Hiermee roepen ze de Europese Commissie op om dierenwelzijn hoger op de agenda te plaatsen. Naast een vereenvoudiging van het bestaand wettelijk kader, vraagt het verdrag dat de wetten ook strenger worden toegepast en dat enkele bestaande praktijken zoals snavelkappen en biggencastratie herbekeken worden. Daarnaast is de verlaging van de maximale transportduur van 24 naar 8 uur een belangrijke eis. Tot slot wordt ook nog naar een strategie gekeken om ervoor te zorgen dat Oost-Europese landen en zuidelijke lidstaten meer inspanningen gaan doen om het dierenwelzijn te bevorderen, en werd besproken welke huisdieren wel en niet mogen worden gehouden binnen Europa.

Minister, bent u op de hoogte van dit verdrag? Bestaat de mogelijkheid om dit verdrag mee te ondertekenen? Indien deze mogelijkheid wordt aangereikt, zult u als Vlaams minister van Dierenwelzijn dit verdrag mee ondertekenen? Neemt u hiervoor contact op met uw Brusselse en Waalse collega-ministers van Dierenwelzijn? Welke klemtonen wilt u dan leggen en verdedigen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, het is me inderdaad bekend dat de genoemde landen een 'position paper' hebben opgesteld met als doelstelling de verbetering van de Europese regelgeving. Ze stellen de uitwerking van een gezamenlijke verklaring voorop. Mijn diensten hebben contact gehad met de werkgroep en gaan na op welke wijze we hieraan kunnen bijdragen. Een en ander moet echter nog worden geconcretiseerd. Als het concrete voorstel op tafel ligt, kunnen we oordelen of een effectieve ondertekening aan de orde is.

Er is wel al een bespreking geweest op het niveau van de Landbouwrade op expertniveau. Vlaanderen heeft de vraag gesteld om het initiatief minstens positief te bejegenen. Toeval wil dat Vlaanderen toen net de zetel innam van de Landbouwrade namens België. Op basis van contacten met Wallonië en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest was er wel enige uniformiteit in de mening dat we dit gezamenlijk zouden kunnen steunen. De inhoud en reikwijdte van alle concrete voorstellen moet eerst nog door de initiatiefnemers worden bekeken.

Ik deel natuurlijk het standpunt dat er moet worden gestreefd naar een zo uniform mogelijk Europees dierenwelzijnsbeleid met hoge normen, waarbij we erover waken dat de landbouwsector niet in een moeilijke concurrentiepositie wordt gebracht.

Zeker zo belangrijk is dat er in Europees verband blijvend op wordt toegekeken dat de uitgewerkte normen voor dierenwelzijn ook effectief en uniform worden toegepast. Ook op dat vlak is er marge voor verbetering. Net ter vrijwaring van de concurrentiepositie van de landbouw moet de uitvoering van de reglementering inzake dierenwelzijn uniform gebeuren binnen de Europese Unie.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor alvast dat de intentie er is om het verdrag mee te ondertekenen. Het verdrag is zeer ambitieus, maar dat is ons Vlaams dierenwelzijnsbeleid ook. De Duitse minister verkondigde zelfs dat dierenwelzijn integraal deel moet uitmaken van handelsovereenkomsten en dat dit ook door de Wereldhandelsorganisatie zou moeten worden beschouwd als een zorgpunt. Dat is een hoge ambitie, maar het kan het dierenwelzijn alleen maar ten goede komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen – 779 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, dit onderwerp komt aan bod in een aantal commissies. Samen met de heer de Kort ben ik een rondje aan het doen van alle Vlaamse ministers die betrokken zijn bij de uitrol van dit beleid, want dat zijn er heel wat. Het gaat over leefmilieu en klimaat, mobiliteit en openbare werken, innovatie en economie en energie. Het onderwerp is ook niet nieuw. We hebben hier in 2011 al een resolutie goedgekeurd om elektrische mobiliteit in Vlaanderen te stimuleren. We hebben een aantal opdrachten toevertrouwd aan de Vlaamse Regering, en daaruit zijn proeftuinprojecten voortgevloeid. Die zijn grotendeels gefinancierd vanuit het beleidsdomein Economie en Innovatie. Er zijn daarbij heel wat actoren uit de energiewereld betrokken, en die zullen ook betrokken blijven bij de verdere uitrol van elektrische mobiliteit in Vlaanderen.

Vanuit Europa is er de richtlijn Clean Power for Transport, die de lidstaten ertoe verbindt om binnen de twee jaar een nationaal beleidskader op te stellen voor de uitrol van alternatieve brandstoffeninfrastructuur. Dat gaat ruimer dan enkel elektrische mobiliteit, maar hiervan is de marktintroductie het verst gevorderd. Het is wel nog niet zo ver gevorderd als een aantal jaar geleden was voorspeld.

Voor het elektrisch rijden is er sprake van doelstellingen voor een laadpaleninfrastructuur tegen eind 2020. Tegen dan moeten er 21.000 publiek toegankelijke laadpalen – berekend op basis van het aantal elektrische voertuigen en op 1 publieke laadpaal per 10 elektrische voertuigen – in België staan. Daar zitten uiteraard een aantal belangrijke gewestelijke bevoegdheden aan vast, waaronder die van u. Er is een directe link met het energiebeleid. Er zijn ook technologisch heel wat oplossingen waarbij elektrische voertuigen en hun

opslagcapaciteit worden geïntegreerd in het net. Die opslagcapaciteit kan een belangrijk element worden in het elektriciteitsnet van de toekomst waaraan moet worden gewerkt.

Ook in uw beleidsnota stond al een korte passage over de uitrol van elektrische voertuigen. Ik citeer: "Vanuit het energiebeleid werk ik mee aan het opstellen en opvolgen van een actieplan dat de uitrol van elektrische voertuigen stimuleert." Dat is een kort zinnetje dat heel wat beleidswerk kan omvatten.

We hebben ondertussen minister Muyters ondervraagd. De heer de Kort heeft vorige week ook een vraag gesteld aan minister Weyts. Uit de discussie bleek de noodzaak om een en ander te coördineren in de schoot van de Vlaamse Regering.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de opmaak van het nationaal beleidskader? Wat is de timing? Wat is het budget? Het gaat over meer dan elektrische mobiliteit en alternatieve brandstoffeninfrastructuur. Hoe wilt u de verschillende brandstoffen – allemaal aspecten van het energiebeleid – ontwikkelen? Met welke tools wilt u komen tot 21.000 publiek toegankelijke laadpalen? Die 21.000 slaat op het hele Belgische grondgebied. Een deel daarvan moet in Vlaanderen worden gerealiseerd, best in overleg met de ministers van de andere gewesten. Welke maatregelen zult u nemen en op welke manier wilt u tegemoetkomen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese richtlijn?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Deze vraag is inderdaad al gesteld in andere commissies. Ik heb het Woordelijk Verslag daarover gelezen. Ik betreur dat er de voorbije jaren veel tijd is verloren. Daar kunt u weinig aan doen, minister, maar ik stel het wel vast. Dit past in een breder concept van alternatieve energie of mobiliteit. Dit is de commissie Energie, dus ik beperk me tot de laadpalen.

Minister, er is geen coördinator. De verschillende ministers schuiven de hete aardappel naar elkaar door. Op welke termijn zal de regering een coördinator aanduiden? Ik pleit ervoor dat u dat bent, minister, maar daar kunt u misschien niet helemaal zelf over beslissen. Ik neem aan dat dat in de groep moet gebeuren.

Er zijn heel wat organisaties of kennisinstellingen actief geweest over elektrische mobiliteit en laadpalen. In het SALK is er een businesscase voor Mobiliteit en Logistiek en die zal het ongetwijfeld ook hebben over laadinfrastructuur en elektrische voertuigen, niet alleen voor Limburg, maar op een groter vlak. Ik pleit ook voor samenwerking om de versnippering die er al was, niet nog meer te laten groeien. Er moet een gecoördineerd beleid zijn. Hoe denkt u het aan te pakken dat de verschillende actoren die actief zijn op dit vlak, zoals de businesscase voor Mobiliteit en Logistiek binnen het SALK, te laten samenwerken?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Het aandeel elektrische wagens is nu ongeveer 0,04 procent van het totale wagenpark. Dat is veel lager dan in de andere Europese landen. Is daar al onderzoek naar gebeurd? Wat is dan de link met de elektrische laadpalen?

De commissie Economie heeft het gehad over een interdepartementale werkgroep 'E-team'. Wij hebben begrepen dat die wordt opgestart en gecoördineerd door Leefmilieu, Natuur en Energie. Is dat al gebeurd? Wie neemt de coördinatie van dit 'E-team' op zich?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Uiteraard wil ik mijn schouders zetten onder de uitwerking van een actieplan. Het moet niet alleen gaan over elektrische wagens, maar ook over alle alternatieve brandstoffen, niet alleen voor het wegverkeer, maar ook voor de scheepvaart.

De recent goedgekeurde Europese richtlijn, waar u naar verwijst, biedt de opportuniteit om hier op korte termijn werk van te maken. België en het Vlaamse Gewest zullen inderdaad beleidskaders moeten opstellen binnen een termijn van 24 maanden volgend op de inwerkingtreding van de richtlijn. Dat is tegen 18 november 2016. Ik heb die deadline niet nodig om toch sneller te werken.

Er zijn inderdaad heel wat bevoegde ministers voor mobiliteit, innovatie, klimaat, energie. Er zal dus heel wat overleg nodig zijn om doorbraken te forceren. De Vlaamse Regering heeft mij aangeduid om dat actieplan te maken, te trekken en alle departementen te coördineren. Wie het doet, is minder belangrijk – ik wilde het erg graag doen – maar wel dat het gebeurt.

Jullie wijzen terecht op het feit dat we minder elektrische wagens hebben dan Nederland en de Scandinavische landen. We zullen dus een tandje bij moeten steken. Een van de redenen is het gebrek aan laadpalen, aan infrastructuur. De autonomie is beperkter, hoewel de meeste mensen gemiddeld maar 40 kilometer per dag rijden. In dat licht valt die autonomie wel mee. Bovendien geven veel producenten van elektrische wagens hun klanten een andere wagen om op verlof te gaan, want dan is de autonomie een handicap.

We zullen dus veel overleg nodig hebben om die doorbraak te forceren. De beslissing om mij aan te duiden, hebben we deze week genomen. Ik zal er nu snel werk van maken en de coördinatie op mij nemen. Mijn collega's zijn ook allemaal zeer gemotiveerd om hieraan te werken.

Een globaal actieplan zou ik graag klaar hebben voor de zomer. U zegt dat er een laadpaal moet zijn per tien elektrische voertuigen. Dat zal een van de belangrijke onderdelen moeten zijn. Het grote voordeel is dat we kunnen kijken naar andere landen die verder staan in de uitrol van de elektrische voertuigen. We kunnen nagaan welke randvoorwaarden zij hebben gebruikt om het in het begin te stimuleren. De insteek die ik zeker zal meenemen bij een actieplan, is deze: je moet op een bepaald moment een kritische massa aan voertuigen op de markt hebben opdat de infrastructuur door de privésector volgt. Dat is het verhaal van de kip en het ei. We moeten echt werken met een actieplan dat uitzoekt hoe we dit op korte termijn kunnen stimuleren. Zodra we die kritische massa aan elektrische of milieuvriendelijke wagens hebben, neemt de markt over en die zal zichzelf daar dan veel beter naar organiseren. We moeten die injectie wel geven.

De definitieve richtlijn bevat geen specifieke doelstellingen voor het aantal laadpunten. Men hanteert een laadpaal per tien elektrische wagens. Je hebt een voldoende spreiding nodig over het land om het efficiënt te kunnen laten verlopen. Het is aan de lidstaten zelf om die doelen vast te leggen, conform de finaliteit van de richtlijn. Het beleidskader zal bijgevolg streefcijfers en -doelen bevatten voor de verschillende alternatieve brandstoffen en voor verschillende vervoersmodi, gekoppeld aan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat deze doelstellingen worden gehaald.

Hierbij moet onder meer aandacht gaan naar de uitrol van laadpunten en CNG-tankstations, juridische maatregelen die eventueel moeten worden genomen, directe stimulansen die eventueel moeten worden genomen, bijvoorbeeld financiële en andere – hoewel we in een moeilijke budgettaire situatie zitten, dus het verwachtingspatroon moet niet te groot zijn. Daar kunnen we werken met maatregelen die beperkt zijn in de tijd, net om de stimulans te geven. Als de kritische massa is bereikt, kun je die dan weer afbouwen. De steun voor de

productie van alternatieve brandstoffen en de uitrol van hun infrastructuur, onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie zijn hier ook van belang.

In ieder geval kunnen we veel lessen trekken uit het buitenland. Ik heb de afgelopen weken en maanden al veel contact gehad met de binnenlandse, maar ook buitenlandse partijen die klaarstaan om te investeren in Vlaanderen. Volgens mij zal de uitrol van de laadpalen hand in hand gaan met de verkoop van elektrische voertuigen. Op dit moment worden er weinig elektrische voertuigen verkocht omdat er te weinig laadpalen zijn.

Ik wil ook niet over één nacht ijs gaan. Er zijn op dit moment al verschillende leveranciers van laadpalen actief in Vlaanderen. Ook in de proeftuin rond elektrische voertuigen was er een specifiek project rond de uitrol van laadpalen bij de gemeenten. Gemeentebesturen zullen in dit verhaal een belangrijke partner zijn, die we voldoende moeten betrekken bij de totstandkoming van het totale actieplan.

Dan wil ik komen tot een uniformisatie van de systemen. Er bestaan veel verschillende types van laadpalen – een beetje zoals de kabels voor gsm's –, telkens met een andere serviceprovider. Net zoals in de telecomsector heb je de beheerders van de infrastructuur en de uitbaters van de netwerken. We moeten van bij de start nadenken over de gewenste formule, zodat een eigenaar van een elektrisch voertuig niet afhankelijk is van de serviceprovider van de specifieke laadpaal. Dat is niet haalbaar. Ik wil voldoende openheid en transparantie en voldoende afstemming van de systemen op elkaar.

Betreffende de maatregelen: ik sta aan de start van het proces. We zullen hier zeker op terugkomen. Weet dat het ook voor de Vlaamse Regering echt belangrijk is om hier een actieplan rond uit te werken. We kijken soms met lede ogen toe. Er komt ongelooflijk veel technische vooruitgang op ons af. Zoals de heer Bothuyne zei: het zijn niet alleen de elektrische wagens; ook in de andere sectoren is de markt volop in beweging. In de komende jaren zouden er wel eens sneller doorbraken kunnen komen dan we verwachten. Dan moeten we klaarstaan om daar heel snel op in te pikken. Zeker als we ook onze milieudoelstellingen willen halen, spelen transport en vervoer een grote rol.

Onze energieproductie is momenteel centraal en vooral gebaseerd op fossiele en nucleaire bronnen. Als we willen overschakelen op een centraal model aangevuld met heel veel decentraliteit, kunnen milieuvriendelijke en elektrische voertuigen, zeker de elektrische, een rol spelen. Ik denk aan warmte-krachtkoppeling (wkk), ondiepe geothermie en zonnepanelen. Dat kan allemaal van nut zijn in een vervoersmodel met batterijen. Zo zouden we de piekmomenten kunnen opvangen of overvloedige energie opslaan.

We zullen hier zeker nog op terugkomen, maar ik sta zeer open voor uw suggesties. Het zijn mooie projecten waar we aan kunnen samenwerken, niet alleen binnen de regering, maar ook samen met het parlement. Ik heb u dat vorige week al gezegd omtrent het Renovatiepact. Als u tips hebt of zaken die relevant zijn, aarzel dan niet om ze in een of andere discussie of informeel over te dragen. Vlaanderen moet mee zijn met de internationale tendensen en met de nieuwe technologieën. Ik droom altijd van ooit een stad met geluidsarme voertuigen. Het zou dan veel fijner zijn om op een terrasje te gaan zitten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank u voor uw antwoord, minister. We zijn heel blij met het antwoord, omdat er een coördinerend minister is

aangeduid in de Vlaamse Regering. Op die manier weten we aan wie we onze vragen kunnen stellen. (*Opmerkingen van minister Annemie Turtelboom*)

Dit onderwerp staat al een tijd op de agenda. In 2011 hebben we de resolutie goedgekeurd. De tekst van de resolutie is gelijkaardig aan de inhoudstabel van wat straks het actieplan moet gaan zijn. Het zal klaar zijn tegen de zomer.

Is het een probleem dat we een achterstand hebben? Ik denk van niet. Het is een opportuniteit. We kunnen leren uit de ervaringen in het buitenland. Vorig jaar waren we met de commissie Economie in Estland, het eerste land in Europa met een volledig uitgewerkt netwerk van publieke snellaadpunten. Men was er zeer trots op de infrastructuur, maar men zei er meteen bij dat ze al een beetje verouderd zijn. Voorlopen heeft ook nadelen. De technologie is nu rijp om volledig op de markt geïntroduceerd te worden, zeker wat betreft elektrische voertuigen. Uw actieplan zal net op tijd komen.

Standaardisatie moet eigenlijk op Europees niveau worden aangekaart en aangepakt. Dat is een oud zeer, waar al jaren aan wordt gewerkt en op wordt gefoeterd, maar waar tot op heden te weinig vooruitgang wordt geboekt. Als Vlaanderen dit mee op de Europese agenda kan zetten, is dat zeer nuttig.

Er zal heel veel overleg nodig zijn, binnen de regering en met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest, alsook met de steden en gemeenten. Kunt u daarvan een timing geven? Wanneer zou u met uw Waalse en Brusselse collega kunnen spreken? Dat zou nuttig zijn vóór het Vlaams actieplan in de zomer wordt gefinaliseerd zodat de inhoud al is afgestemd met de twee andere gewesten.

Wat betreft de middelen zijn de steden en gemeenten zeer belangrijk. Bij elke investering in een nieuw plein of een nieuwe weg, zou dit element moeten worden opgenomen. Hier ligt ook een rol weggelegd voor het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) inzake financiering van de weginfrastructuur, misschien ook in samenwerking met De Lijn. Heel veel laadpunten worden ingeplant bij bus- en tramhaltes van De Lijn: misschien is dit een opportuniteit.

Minister, er wacht u heel wat werk. We kijken alvast uit naar uw plan.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Deze discussie hoort thuis in deze commissie. Ik ben blij, minister, dat u de coördinator zult zijn van het E-team.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik ben schepen in een gemeente. Wij worden overspoeld door vragen van zowel publieke als private instellingen die iets willen doen aan de oplaadinfrastructuur. Wij moeten telkens vaststellen dat die infrastructuur zeer verschillend te werk gaat. Bij het ene systeem worden kaarten verkocht, elders kan het mobiel, bij nog iemand anders op nog een andere manier. Daarom was ik enthousiast toen ik u hoorde pleiten voor uniforme laadsystemen.

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Dat zal deel uitmaken van het actieplan. Ik zal nog op veel wetten en praktische bezwaren stuiten de komende weken en maanden. Maar goed, het is aan ons om ze op te lossen.

Ik ben het eens met u, mijnheer Bothuyne: die achterstand hoeft geen nadeel te zijn. We kunnen nu bekijken wat er heeft gewerkt in de buurlanden, en wat niet.

In Nederland woedt nu een debat over 'fraude' bij plug-inwagens die gekocht worden vanwege het fiscale voordeel omdat ze elektrisch oplaadbaar zijn, terwijl men de facto nooit elektrisch rijdt. Zulke zaken kunnen wij van bij het begin in rekening nemen. Als elektrische voertuigen de busbanen gebruiken, krijgt men files op die busbanen. Dat is goed om te weten.

We gaan vooral zeer sterk moeten spelen om beperkt in de tijd een boost te genereren om nadien de markt te laten werken. Ik heb daarover onlangs een gesprek gehad met FEBIAC. Zij zeggen ook dat we een bepaalde kritische massa moeten hebben. Zodra men die massa heeft, regelt het systeem zichzelf wel. Ik zie het vooral als mijn taak om er met dat actieplan voor te zorgen dat we die kritische massa halen. Dan zal het systeem wel verder in de samenleving doordringen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Nederlandse systeem van energielabels – 849 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, ik heb me in de kerstvakantie onder andere beziggehouden met het lezen van het Nederlandse energieakkoord dat in 2013 werd afgesloten tussen werknemers, werkgevers, milieuverenigingen en de overheid. Ik kan u alleen maar aanraden om dat ook eens door te nemen, het is een heel interessant werkstuk met interessante voorstellen rond duurzame-energievoorziening en rond fondsen voor energiebesparende maatregelen voor huiseigenaren, woningbouwcorporaties waar Nederland een andere traditie in heeft opgebouwd, en verenigingen van eigenaren.

Het is niet mijn bedoeling om alle ideeën uit dat Energiepact in deze commissie voor te leggen. Ik haal er het idee over het systeem van energielabels uit. Intussen heeft men in Nederland een brief gestuurd naar de 5 miljoen euro huiseigenaren. Zij kregen allemaal een folder en een gratis voorlopig energielabel voor hun huis. Dat label geeft een indicatie van hoe zuinig hun huis is met gas, elektriciteit en warmte. Daarnaast maakt het ook duidelijk wat er nog mogelijk is om energie te besparen. De informatie in dit label is gebaseerd op gegevens uit het kadaster en op gegevens van vergelijkbare huizen. Via het internet kunnen de eigenaars het energielabel voor hun woning actualiseren. Als ze inspanningen leveren of energiebesparende maatregelen nemen in hun woning, kunnen ze die invoegen via het internet. Net zoals met ons energieprestatiecertificaat (EPC) is het ook in Nederland verplicht om bij verkoop of verhuur van een woning een dergelijk label te hebben.

Minister, wat denkt u van dit Nederlandse systeem van energielabels? Biedt een dergelijk systeem mogelijkheden in Vlaanderen? Bij de bespreking van de beleidsnota Energie hebben we duidelijk gemaakt dat het EPC momenteel een nogal statisch certificaat is en dat er moet worden gezocht naar manieren om er iets meer mee te doen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Mevrouw Taeldeman, wij hebben wat onderzoekswerk verricht. Daaruit blijkt dat er in Nederland in verband met dit label toch nog een klein probleem bestaat. Men is niet zeker dat het zal voldoen aan de nieuwe Europese richtlijnen. We moeten daar ook rekening mee houden. Het label wordt in Nederland soms smalend afgedaan als het 'doe het zelf'-label. Iedereen krijgt het in zijn brievenbus, en dan kun je het, in functie van de werken die je hebt gedaan, aanpassen. De vraag is dan natuurlijk hoe je controleert of iemand de werken heeft uitgevoerd die nodig zijn om het energielabel te verbeteren van bijvoorbeeld het slechtste, een G, naar de letter A.

Er was op 16 december 2014 een debat in de Nederlandse Kamer tussen de PvdA en minister Blok. Er is daarover in de pers heel wat terug te vinden. Men is er in Nederland in principe toch ook niet zo gelukkig mee. In het begin was er sprake van dat het betalend moest zijn, dan was het gratis, dan zou er weer een tussenprijs zijn enzovoort.

Desalniettemin ben ik het er wel mee eens dat ons EPC-systeem ook niet optimaal is. Het is inderdaad vrij statisch. Je krijgt dat certificaat eenmaal, bij een verkoop of verhuur. Je kunt je daarbij afvragen wat de technische credibiliteit is van diegenen die dat moeten opmaken, als je ziet met welk tempo en met welk systeem ze dat doen. Ze komen gewoon eens langs en op basis van een paar bolletjes die ze zetten, komt daar plots een getal uit over je specifieke gebruik. Je kunt daar vragen over stellen. Wij moeten gaan in de richting van een systeem waarbij diegene die dat opmaakt, bijkomende scholing heeft, zodat je er zeker van kunt zijn dat het adequater gebeurt en technisch performanter wordt. Als er dan verbeteringswerken gebeuren, moet je je certificaat kunnen aanpassen. Als die verbeteringswerken worden uitgevoerd door erkende aannemers, kunnen die aannemers via een website bepaalde zaken aanpassen aan het certificaat. Daardoor zou je het peil kunnen verbeteren. Maar dan gebeurt het niet door de eigenaar zelf, maar door mensen die daartoe bevoegd zijn.

Volgens mij is het dus beter om niet te kijken naar het Nederlandse systeem. We moeten bekijken hoe we ons systeem performanter en flexibeler kunnen maken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Ons EPC is inderdaad vrij statisch. Hoe kunnen we dat dynamischer maken? Iemand fluisterde mij een voorbeeld in – ik weet niet meer wie het was, het was misschien iemand van de collega's, vergeef mij dus dat ik u misschien plagieer. Als je een huis verkoopt, moet je ervoor zorgen dat je elektriciteit in orde is. Indien dat niet het geval is, volgt er na enkele maanden een nieuwe keuring. Als de elektriciteit dan nog niet in orde is, volgen er sancties of wordt het huis onbewoonbaar verklaard. *(Opmerkingen van mevrouw Gwenny De Vroe)*

Of de elektriciteit wordt afgekoppeld. Maar de facto is het dan toch moeilijk om er te blijven wonen.

Ik wil niet zover gaan met het EPC. Is er geen mogelijkheid om ervoor te zorgen dat, als huizen vreselijk energieverpillend zijn of heel slecht scoren op dat vlak, er in een instrument wordt voorzien waarbij men een verbetertraject moet afleggen binnen een bepaalde periode, zodat ervoor kan worden gezorgd dat het bestand van oudere woningen wordt opgewaarderd? We stellen namelijk vast dat de eerste appartementen die in onze dorpen en steden werden gebouwd – ik denk dat dat in de jaren 60 was – en die nu worden verkocht, vaak in bijzonder slechte staat verkeren. Ze hebben enkel glas, geen isolatie of dakisolatie. Wie zoiets koopt, koopt als het ware een vergiftigd geschenk. We moeten ervoor zorgen dat er naast zo'n EPC, dat in zo'n geval bijzonder slecht is, een traject wordt opgezet om het te verbeteren. Minister, ik wil dit ook koppelen aan de

afbouw van de energiesubsidies die u hebt aangekondigd voor dak en glas. U bent daar voorstander van, ik heb er wat kritiek op. Als deze subsidies eenmaal gestopt zijn, moeten we natuurlijk vermijden dat de mensen helemaal niets meer doen. Ik pleit dus voor een dynamisering van dat EPC.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik heb wat professionele ervaring in de vastgoedsector. Als mensen een huis of een appartement kopen met een hoge EPC-waarde, zijn ze, op het moment dat ze een bod doen, echt wel al bezig met de investeringen die ze zullen doen op het vlak van isolatie, om die waarde te verbeteren. Meestal zijn huizen met een hoge EPC-waarde ook minder duur. Mensen die een niet-energiezuinig huis kopen, zijn al vrij goed gesensibiliseerd en weten dat ze de inspanningen moeten leveren om dat te verbeteren.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Het toekennen van het EPC heeft op zich al een sensibiliserende werking. Los van de vraag of dit allemaal conform de Europese regelgeving is, begrijp ik deze vraag. De lokale besturen weten bij oude woningen wel welke beoordeling die zullen krijgen, zonder dat daarvoor iemand moet langskomen om enkele codes in te vullen. We kennen eigenlijk het resultaat al. Ik ben sceptisch ten aanzien van de manier waarop een dergelijke beoordeling gebeurt en uitgereikt moet worden bij een verkoop, hoewel we eigenlijk al weten wat het resultaat zal zijn. Is er geen efficiëntiewinst mogelijk? Daarom is het interessant om eens over de grens te kijken. Misschien kunnen we daarop voortbouwen. Het moet natuurlijk allemaal wel conform zijn. We moeten eens bekijken hoe we in de toekomst beter en efficiënter kunnen omgaan met de toekenning van het EPC.

Minister, hebt u daarover ideeën? Wat denkt u over eventuele toekomstige wijzigingen?

De voorzitter: Minister Turtelboom heeft het woord.

Minister Annemie Turtelboom: Het Nederlandse systeem van energielabels, waarbij in eerste instantie een voorlopig label wordt toegekend aan alle woningen, is een eenvoudig, maar weinig betrouwbaar systeem om de energiezuinigheid van de woningen in kaart te brengen. Een label louter op basis van gekende gegevens, zoals het bouwjaar, heeft weinig meerwaarde. In Nederland kan door energierenovatiwerken de woning ondertussen over een beter energielabel beschikken. Omgekeerd kan een woning in realiteit een slechter energielabel hebben, doordat er niet gebouwd werd volgens de energiekenmerken van een bepaalde bouwjaarklasse. Eigenaars hebben in die gevallen geen incentive om slechtere resultaten door te geven bij het opstellen van het definitieve energielabel.

Het nieuwe Nederlandse systeem van energielabels werd ingevoerd omdat de wettelijke verplichting om bij verkoop en verhuur een energielabel voor te leggen, die in 2008 werd ingevoerd, gebrekkig werd nageleefd. 85 procent van de verkochte woningen heeft geen label.

Ik meen dat het Nederlandse systeem van energielabels geen meerwaarde biedt voor het Vlaamse Gewest. In eerste instantie wordt in Vlaanderen de EPC-regelgeving veel beter nageleefd. In 2014 beschikte bij een eerste controle bijna 97 procent van eigenaars die een woning te koop of te huur aanbieden, over een energieprestatiecertificaat. In tweede instantie is het praktisch niet mogelijk om in Vlaanderen op basis van een beperkt aantal gegevens uit het kadaster een voorlopig label toe te kennen. Door de individuele manier van bouwen in Vlaanderen, in vergelijking met de Nederlandse manier waarbij vooral aan groepswoonbouw gedaan wordt, beschikken wij niet over voldoende realistische

gegevens om een dergelijke ruwe schatting van de Vlaamse woningen te doen. Het Nederlandse systeem is bovendien volledig gebaseerd op input die door de eigenaar wordt aangeleverd, zonder dat een energiedeskundige ter plaatse de gegevens verifieert.

Tot slot wens ik te benadrukken dat wij deze legislatuur werk zullen maken van een energieprestatiecertificaat dat een meerwaarde kan bieden aan eigenaars. Op dit moment is dat te weinig, het instrument is te statisch. Het geeft een feit weer op een bepaald moment, maar je leert er als bewoner onvoldoende uit wat nuttig is. Ik zal hier werk van maken, en dit zal aan bod komen tijdens de besprekingen van het Renovatiepact. Op korte termijn willen we van dat energieprestatiecertificaat een dynamisch instrument maken, dat de voordelen van bepaalde werken aangeeft.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en uw visie op het label dat nu wordt gehanteerd in Nederland. Als suggestie wou ik meegeven om de thematiek op te nemen in de werkgroepen voor het Renovatiepact, maar dat bent u dus al van plan. Wat ik duidelijk wou maken, net als de collega's, is dat we echt op zoek moeten naar een manier om meer dynamiek te brengen in het energieprestatiecertificaat.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad belangrijk om het energieprestatiecertificaat meer waarde te geven. De energiedeskundigen die langskomen, stellen inderdaad vragen aan de huidige eigenaar over isolatie en gaan af op de plannen en op de waarden die ze kunnen lezen in de beglazing. Ik heb al enkele keren meegemaakt dat mensen een nieuw plafond hebben gestoken met ledspotjes en isolatie. Ze hebben dat zelf gedaan, maar laten de factuur zien aan de energiedeskundige. Er zijn geen plannen van. Dan moet die het plafond openbreken om te controleren of het wel klopt. Dat weigeren die mensen, omdat het juist nieuw is en ze het huis willen verkopen. Dan wil de energiedeskundige niet meenemen dat het plafond bijkomend is geïsoleerd en blijft hij uitgaan van de oude plannen. Dat is nog een werkpunt. Er is veel verschil tussen de energiedeskundigenburelen, maar dat heb ik toch al enkele keren meegemaakt.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

De heer Johan Danen (Groen): Ik betwist niet dat energieverslindende huizen kunnen worden verkocht, die worden zeker verkocht, aan de onderkant van de huizenmarkt. Ik pleitte er eerder voor om ervoor te zorgen dat er enkel huizen verkocht zouden kunnen worden die aan een minimale energieprestatie zouden voldoen. Daar moeten we naar streven.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

De heer Andries Gryffroy (N-VA): Dank u voor het antwoord. Het bouwconcept in Nederland verschilt inderdaad van dat in Vlaanderen. In Vlaanderen hebben we veel meer de neiging om individuele woningen te bouwen en niet geconcentreerd zoals in Nederland. Als we een energielabel zouden willen toekennen op basis van het kadaster, zoals men doet in Nederland, zou dat heel moeilijk zijn in Vlaanderen. Ik zou zegen: bonne chance. Als iemand bijvoorbeeld een woninglabel krijgt op basis van het kadaster voor een woning uit de jaren 60, maar dat zelf mag aanpassen in functie van de uitgevoerde verbouwingswerken, ga je naar willekeur. Dat moeten we vermijden.

Het energieprestatiecertificaat is momenteel statisch, daar moeten we iets aan veranderen. Als je verbouwt, maar niet onmiddellijk overgaat naar verkoop of verhuur, heb je geen vernieuwd label, waardoor je misschien nog meer zou kunnen worden gesensibiliseerd.

We moeten dus zoeken naar een meer dynamisch gegeven, dat flexibeler is en vooral technisch performanter. Daarom stel ik voor om eventueel via de geregistreerde aannemers een bijkomende tool te verschaffen. Via een webtool kunnen ze bijvoorbeeld hun EPC verbeteren. Uiteraard is dat niet meteen een oplossing voor mensen die zelf isolatie hebben geplaatst, maar het is toch een mogelijkheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.